

We Lwowie, dnia 31. października 1908.

Aleg 585

Wniosek

p. Schätzla i tow. względem ustawy o powołaniu „Krajowego Biura pośrednictwa parcelacyjnego“.

Wysoki Sejm raczy uchwalić powołany poniżej projekt ustawy:

§. 1.

Celem poparcia społecznie korzystnej, wytwarzającej samoistne gospodarze drobne i średnie posiadłości rolne, parcelacyi folwarków, a przeciwdziałanie parcelacyi niszczącej kulturę rolniczą kraju, jakoteż celem ułatwienia bezpośrednich na rynku parcelacyjnym stosunków między rolnikami, odsprzedającymi w całości lub części większe kompleksy ziemi drobnym nabywcom, a tymi ostatnimi, i uchronienie ich od wyzysku spekulacyjnych pośredników parcelacyjnych — niniejsza ustawa powołuje do życia Krajowe Biuro pośrednictwa parcelacyjnego.

§. 2.

Krajowe Biuro pośrednictwa parcelacyjnego:

- a) przyjmuje zgłoszenia zapotrzebowania ziemi od osób chcących nabyć drobne i średnie posiadłości rolne celem gospodarowania na nich osobiście, udziela im informacyi o zgłoszonych doń gruntach folwarcznych na parcelację przeznaczonych i ułatwia im nabycie pożądaných posiadłości bezpośrednio od właścicieli folwarków, którzy zgłosili do biura chęć rozparcelowania przy jego pomocy w całości lub części swych posiadłości.
- b) Wyrabia nabywcom, kupującym przy jego pomocy posiadłości, potrzebny im dla zapłacenia ceny kupna kredyt do wysokości $\frac{3}{4}$ tej ceny kupna (§. 3. d) w komisyi

włości rentowych lub w utworzonym ku pomocy krajowemu Biuru pośrednictwa parcelacyjnego oddziale parcelacyjnym Banku krajowego.

§. 3.

Krajowe Biuro pośrednictwa parcelacyjnego kieruje się w swej działalności następującymi zasadami:

- a) przyjmuje zgłoszenia ofiarowanej na parcelację ziemi tylko od tych właścicieli, którzy, o ile nie odziedziczyli odnośnej posiadłości, posiadają ją przynajmniej od lat pięciu i przez ostatnich pięć lat posiadają ją w niezmiennym obszarze;
- b) po ustanowieniu w porozumieniu ze zgłaszającym do parcelacji grunt swój właścicielem, maksymalnej i minimalnej ceny sprzedażnej całego kompleksu zgłoszonego, obejmuje biuro grunt ten w parcelację komisową;
- c) w granicach powyższych dwóch cen przeprowadza biuro rozprzedaż objętego parcelacją kompleksu, dzieląc go na części i ustanawiając ceny poszczególnych tych części według własnego uznania. Jest ono wszakże obowiązane przyjąć i uwzględnić ewentualne zastrzeżenie sprzedawcy tak co do charakteru mających powstać z parcelacji nowych gospodarstw, jakoteż rodzaju nabywców, o ile tylko zastrzeżenie to nie staje w sprzeczności z dalszemi postanowieniami niniejszej ustawy.
- d) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji przeprowadza rozprzedaż w parcelację oddanych gruntów po cenach, żadną miarą nie wyższych, niż ich wartość dochodowa oszacowana wedle reguł przyjętych w ustawie o włościach rentowych.
  - e) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji tworzy z reguły na parcelowanych przy jego pośrednictwie gruntach nowe, całkowite skomasowane tak, jak przepisuje ustawa komasacyjna, posiadłości, bez względu, czy nabywcami są sąsiedni włościanie, posiadający już grunta, czy też przybysze z dalszych stron, unika zaś z reguły parcelacji adiekcyjnej, polegającej na dokupnie nowych kawałków do istniejących już posiadłości.
  - f) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji zużywa najwyżej $\frac{1}{10}$ objętego w parcelację kompleksu na tworzenie posiadłości zbyt drobnych, by miały warunki uzyskania pożyczki rentowej.
  - g) Krajowe biuro pośrednictwa parcelacji daje pierwszeństwo przy parcelowaniu objętych przez się w komisową rozprzedaż kompleksów, przed wszystkimi innymi zgłaszającymi się doń o nabycie gruntu z parcelacji, tym nabywcom włościąnskim, którzy otrzymali przy dziale spadkowym zamiast

części będącej w spadku posiadłości, spłatę pieniężną swych praw od obejmującego posiadłość tę w całości współspadkobiercy;

h) krajowe biuro pośrednictwa parcelacyi obejmuje w parcelacyę komisową części folwarków, o ile pozostająca reszta wynosi przynajmniej 60 ha obszaru i może zużytkować gospodarczą większość zabudowań folwarcznych;

i) obejmując w parcelacyę całe folwarki, krajowe biuro pośrednictwa parcelacyi stara się z reguły zużytkować przynajmniej $\frac{1}{3}$ obszaru folwarku na wytworzenie drobnej lub średniej posiadłości folwarcznej, mającej minimum obszaru 60 ha i zdolnej zużytkować gospodarczo większość istniejących zabudowań i urządzeń folwarcznych oraz ewentualnie prócz tego większych gospodarstw folwarcznych o rozmiarach 15 do 60 ha.

§. 4.

Nabywcy posiadłości kupionych przy pomocy krajowego biura pośrednictwa parcelacyi przyjmują na się zobowiązanie posiadłości swe przez przeciąg lat 10 od chwili ich nabycia w razie chęci pozbycia się ich w całości lub części, sprzedawać nie inaczej, jak za pośrednictwem krajowego biura pośrednictwa parcelacyi.

§. 5.

Działalnością krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego zawiaduje Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, złożona z 6 wybranych przez Sejm członków, jednego delegowanego przez c. k. Towarzystwo rolnicze, jednego delegowanego przez c. k. Towarzystwo gospodarskie, jednego delegowanego przez Towarzystwo kółek rolniczych, delegata Wydziału krajowego, delegata komisji krajowej włości rentowych, oraz ewentualnie delegata Ministerstwa sprawiedliwości, o ile zechce ono współdziałać z krajowym biurem pośrednictwa parcelacyjnego, polecające sądom przy regulowaniu spadków włościńskich zachęcać spadkobierców do odsprzedaży w całości będącej w spadku posiadłości jednemu ze współspadkobierców, by za uzyskane spłaty pieniężne nabyć mogli nowo skomasowane posiadłości.

§. 6.

Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego wybiera z pośród swego łona przewodniczącego, który obradom jej przewodniczy i zastępuje ją na zewnątrz.

§. 7.

Dla fachowego kierowania pracami biura mianuje Rada zawiadowcza krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego dyrektora biura.

§. 8.

Koszta utrzymania biura i czynności jego pokrywa fundusz krajowy.

§. 9.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego przeprowadza czynności swe dla stron bezpłatnie, należności prawne związane z parcelacją ponoszą sprzedawca i nabywcy po połowie.

§. 10.

Krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego posiada po powiatach wedle potrzeby swoje ekspozytury lub filie dla jednego lub kilku powiatów.

§. 11.

Ekspozytura krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego prowadzi wykaz zgłoszonych na przestrzeni całego kraju gruntów do parcelacji, udziela o nich informacyi zgłaszającym się nabywcom, przyjmuje zgłoszenia, zaofiarowania i zapotrzebowania parcelacyjnego i komunikuje je biuru centralnemu. Działalnością ekspozytury zawiaduje mianowany przez Radę zarządzającą krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego urzędnik.

§. 12.

Filia krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego prócz funkcji spełnianych przez ekspozytury, przeprowadza samostatnie, zawsze jednak za poprzedniem zatwierdzeniem planu parcelacyjnego przez Radę zarządzającą krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego parcelację leżących w obrębie jej działania folwarków, oraz ułatwia drobnym posiadaczom, chcącym sprzedać dotychczasowe swe grunta, celem nabycia nowych gospodarstw przy parcelacji, odprzedaż tych gruntów.

Działalnością filii zawiaduje Rada zarządzająca filii krajowej biura pośrednictwa parcelacyjnego złożona z trzech delegatów odnośnej Rady powiatowej, czy odnośnych Rad powiatowych, delegata odnośnego oddziału, czy odnośnych oddziałów Towarzystwa rolniczego, względnie c. k. Towarzystwa gospodarczego, delegata zarządu względnie zarządów powiatowych Towarzystw Kółek rolniczych oraz delegata Rady zarządzającej krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego, mianowanego z pośród miejscowych obywateli.

§. 13.

Koszta urzędowania filii krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego ponosi w połowie fundusz krajowy, w połowie pokrywają odnośne Rady powiatowe.

§. 14.

Urzędników filii krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego mianuje na wniosek Rady zarządzającej filii, Rada zarządzająca krajowego biura.

§. 15.

Zamiast tworzyć własne filie, może Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego przekazać jej funkcje i zadania do spełnienia na określonej przestrzeni kraju, prywatnej spółce czy instytucji bankowej, trudniącej się pośrednictwem parcelacyjnym, o ile podda się ona w swjej działalności kontroli i dyrektywie krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego i przyjmie do swego statutu postanowienia określające zasady jej działania zgodnie z postanowieniami niniejszej ustawy.

§. 16.

Rada zarządzająca krajowego biura pośrednictwa parcelacyjnego wygotuje szczegółowe instrukcje i regulaminy własnego swego działania, Dyrekcyi biura, jakoteż działania ekspozytur, filii i instytucji filialnych, które będą przedłożone Sejmowi do przyjęcia, zanim krajowe biuro pośrednictwa parcelacyjnego rozpocznie swą działalność.

§. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

§. 18.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wnioskodawca :

Schützel.

Adam, Federowicz, Sala, Niementowski, Jabłoński, Kleski, Jahl, Michałowski, Merunowicz, Maiss, Rittel, Maryewski, Cielecki, Fruchtmann, Skarbek.

